

תומר פרסיקו

קודם כל יהודי

הממשלה מבטיח לאזרחי ישראל עתיד של סכסוך נצחי, של דיכוי תמידי של מיליוני פלסטינים, לנסיגה אל האתנוצנטריזם הלאומי כסיפּר־על יש יתרון ברור: היא שמה קץ לימרה לכינון חברה צדקת, דמוקרטית ושוויונית, ונותנת לגיטימציה (מיתית ומוסרית) לחיים על החרב ולאפליה.

רק אתוס שבכניסו הסיפור של עם ישראל הנרדף והנשחט, שחורז בחסדי שמים לארצו ומצווה על ידי האל ועל ידי מצפנו הלאומי לכבוש את "נחלת אבותיו" ולהחזיק בה בכל מחיר, רק תפישה שבה הסכסוך הנצחי בינינו לבין הפלסטינים הוא גם גורל וגם יעוד – יכולה לאפשר לחיים פה היום להצדיק לפני עצמם את התנהלותם ואת התנהלות המדינה, להעניק למעשיהם ולמעשי המדינה משמעות ולגיטימציה.

קריסתה של הישראליות אל יסודותיה הקמאיים, וראיית הסכסוך עם הפלסטינים דרך משקפיים מיתיים, אינן על כן דרכם של הגזענים והבורים. חשוב להבין, שבמצב הנוכחי הראייה הזאת תהפוך להיות בחירתם של אנשים חכמים ובעלי מצפון. באמצעותה יוכלו להצדיק את חייהם במצב של מלחמה תמידית ומעשי עוול ללא תאריך תפוגה.

ר"ד פרסיקו הוא עמית מחקר במכון הרטמן

האתנית, יחידת הבניין הבסיסית של המדינה היא לא האזרח, אלא היהודי.

הלאומיות האתנית לא נשענת על אתוס אזרחי-רפובליקאי, אלא על מקורות מיתיים וראשונים לייסוד לכאורה של זהות אתנית. הישראלי אינו סובייקט משפטי שמקבל את זכויותיו מכוח המשטר הדמוקרטי, המעוגן במסגרת הערכית של הליברליזם וההומניזם האוניורסלי. למעשה, דיבורים שכאלה על זכויות ודין

ואולם, הקלות הזאת אין בה די כדי להקנות לתבנית הזהות האתנית את התנופה שיש לה. זו נרבעת מהעובדה, שהמעבר לאתנוצנטריזם יהודי מאפשר לפרט להתמודד טוב יותר, קיומית ומצונית, עם התנאים הנוכחיים במדינת ישראל.

לציונות המדינית היה ממד אתני, כמוכן, אבל היה בה גם חזון מובהק שביסודו השאיפה להקים חברת מופת, שתעמוד בסטנדרטים בסיסיים של ליברליזם וד-

ביעתו של ראש הממשלה בנימין נתניהו כי לנצח נחיה על חרבנו, תיזכר כנקודה חשובה בהתעצמותה של הלאומיות האתנית היהודית בישראל. זה כשני עשורים עולה וגובר גל של אתנוצנטריזם יהודי, התופס, כנרטיב קולקטיבי, את מקומו של סיפּר־העל שהעניקה הציונות המדינית החילונית לאזרחי מדינת ישראל היהודים בעשורים הראשונים לקיום המדינה. הציונות המדינית הקלא-

סית, כאתוס מכונן ומארגן, ביקשה להחליף את "היהודי הגלוי" תי"ב ב"יהודי חדש": ציוני, לאומי, חילוני, סוציאליסטי ודמוקרטי. בעקבות תהליכים חברתיים וכלכליים שונים, החלה הציונות, בשנות ה-70, לאבד מכוחה וחדלה למעשה להתקיים ככוח אידיאולוגי מרכזי. במקומה עלו כוחות חברתיים שונים ומגוונים, וביניהם תופס האתנוצנטריזם היהודי – דהיינו, תפישת הישראליות כעמיות יהודית המעוגנת בנרטיב מיתיי-מסורתי, והפגנת "יהדות" זו באמצעות פטריאריזם לאומני נלהב – מקום בולט.

כוחו של האתנוצנטריזם אינו רק בפשטותו. כמוכן, כדי להשיג תייד לאתנוס היהודי אין צורך ביותר מאשר לצאת מהרחם הנכון. אין צורך לא בלימוד, לא באימוץ וקרונות אתיים ולא בקיום מצוות.

גם החכמים והמצפוניים יעדיפו לוותר על אתוס הציוני הדמוקרטי

בינלאומי נתפשים כמוסכמה טכנית, הסדר ביוקרטי זה שטחי וארעי שמחוויר אל מול ההשתייכות לאורגניזם הלאומי.

כפי שראש ממשלת ישראל איננו עוד בא כוחם של אזרחי המדינה, אלא נציגו של עם ישראל לדורותיו, הישראלי הוא כעת קודם כל יהודי, ורק לאחר מכן אזרח. למעשה, הוא אינו אלא חוליה נוספת בשרשרת המיתולוגית של "עם ישראל לדורותיו", ועל בסיס זה נקבעים מעמדו וזכויותיו. מתוך כך מובן, שאזרח ישראלי שאינו יהודי אינו שווה זכויות.

במצב הנוכחי, שבו ראש

מוקרטיה, שוויון וחירות. גם כשהתקשתה לעמוד בהם נותרה היומרה על כנה, ויומרה היא דבר חשוב, משום שהיא ניצבת כמגדלור המחייב את המחזיקים בה ליישר את מעשיהם לפיה, וזאת כדי למנוע מצב של ניכור עצמי, חוסר יושרה וצביעות.

לחלופין, יכולים המחזיקים ביומרה לוותר עליה באמצעות אימוצו של אתוס אחר, למשל, הלאומיות האתנית היהודית. בעוד שעל פי הציונות המדינית, כפי שהתגבשה על ידי מקימי המדינה, הישות הפוליטית הישראלית תורכב באופן אידיאלי מאזרחים שווים זכויות, על פי הלאומיות